

SRI C. M. ARUMUGHAM.—The Hon. Speaker has observed that the Minister has wasted 10 minutes. This is a very serious matter and it is highly objectionable. If the Ministers do not come prepared, it is not correct on their part to do so.

SRI M. VEERAPPA MOLLY.—Sir, the Minister says that there is a stay order and the Member says that there is no stay order. The Hon. Minister also says that the entire matter is before the High Court. Just because the Hon. Member says that there is no stay order, the Minister cannot be blamed.

MR. SPEAKER.—What the Hon. Minister says is authoritative. The Hon. Member must verify the matter himself.

SRI A. G. KODAGI.—Sir, you have observed that there was a waste of time.

MR. SPEAKER.—The facts are in dispute and therefore, I withhold this question.

Developmental works in Shlmoga District

411 SRI L. T. THIMMAPPA HEGDE (Sagar).—Will the Minister for Finance and Planning be pleased to state.—

(a) the details of developmental works taken up in Shimoga District since the inception of the Western Ghats Development Scheme;

(b) the details of the yearwise, talukwise programme fixed from the last three years, the progress achieved and the target set out for the future?

SRI M. VEERAPPA MOLLY (Minister for Finance and Planning).—

(a) The details of the works taken up in Shimoga district since the inception of this scheme are as follows:

(1) Artificial Insemination Centres have been opened under Animal Husbandary. Hybreed bullocks and cows have been distributed to the farmers.

(2) Nurseries have been established under Horticultural programme. The authorities of the land developments Banks have given subsidies to the farmers for the development of their horticultural operations and to dig irrigation wells.

(3) A pilot project has been established in agricultural field and the benefit of the results achieved are being introduced in all areas of Western Ghats. Soil conservation and intensive agricultural developmental programmes have been taken up.

(4) Under irrigation field minor irrigation works and construction work of Small bridges have been taken up.

(5) Under Small Scales industries developmental works by Artisans of Sandal Wood carvings has been taken up

(6) Under development of forest works regarding production of cashew nut, production of soft wood for safety matches and growing of trees yielding plywood have been taken up.

(7) Sericultural operation have been taken up.

(b) Statement Laid on the Table.*

These works will be carried over to the year 1980-81. Added to this a centre of cane handicrafts at Agumbe and Handicrafts Centres at Sagar are proposed to be taken up. It has been proposed to increase the production capacity of sandal wood oil at existing Sandal Wood oil factory at Shimoga.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಟಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ನಿಜವಾಗಿ ಸಮ್ಮತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗವಾದ ಸಮ್ಮತಿ ಭಾಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮದನೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿರುವ ಗುರಿ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂಕಿ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಮೇತ ಏನೇನು ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಲಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ, ಹಣ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿ. ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಟಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಆದಕ್ಕೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದೀ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೧೦೩ ಲಕ್ಷ ೬೭೬ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವರವಾದ ಸಾಧನೆ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸದೆಯಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಲು ಹೋಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ: ಕೃತಕ ಗುಣಧಾರಣೆ ವಿಚಾರ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಕೀಮ್‌ಮಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಿಶ್ರ ತಳಿ ಹೋರಿ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿರುವುದು: ೧೯೭೮ ರಲ್ಲಿ ೧೨೦, ೧೯೭೯ ರಲ್ಲಿ ೧೬೦ ಮತ್ತು ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ೪೦. If the member wants to go through the list, I have got the full list to show how we have spent the money and how we have implemented the schemes.

ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕೆಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಲಾಯದವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ವಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ.—ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮತ್ತಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಮರದ ಡಿಫೊ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಯಾಯಾ ವರ್ಷ ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. He can give the suggestion, we will implement it.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ಗಂಧದ ಮರದ ಕುರುಲ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾದ ಹಣದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಅಥವಾ ಅಡಚಣೆಗಳಿದ್ದರಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆನೋ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲು ಸೇತುವೆಗಳು ಮಂಜೂರಾಗಿವೆ. ಆದರೆ, ಬಂದೂ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲೂ ಅಡಚಣೆ ಇರುವುದು ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರೆ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಏನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ.—ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಯೋಜನೆ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸುಮಾರು 30 ಜಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಇದು ಇದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಶಾಖಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸುಮಾರು 30 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೊಂದರೆ ಅತಿ ಸರಳ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆ ಮೇಲೂ ಬೇಕೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೂ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಯೋಜನೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸಕರ ಸಭೆ ಕರೆದು, ಅವರ ಸಲಹೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಹುಂಜಿ ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೊಡನೆ ವಿಚಾರ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಶೀಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ದಿವಾಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹ, ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಟಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ.— ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಿಂಹಪಾಲು ಹಣ ನಮ್ಮ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸೋಣವೆಂದರೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅರಣ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಎಷ್ಟು ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ; ಯಾವ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು ಎನ್ನುವ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಕುರಿತೂ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಸಾಧನೆ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮಿಶ್ರತಳಿ ಹೊರೆಯ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧನೆಯಾಯಿತು. ಕೊನೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ವಿವರವಾದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನೋಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ.—ಚುಕ್ಕೆ ಗುರ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದ ಯೋಜನೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಾಧನೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಗರದ ಗಂಧದ ಮರದ ಡಿಪೋವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೆಂಗಿನಮರ ನೆಡಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಡಿಕೆ ಮರ ನೆಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮರ ಬಂದವು ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿವರಗಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಚುಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಪಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನೋಡಬಹುದು. ಪ್ರಮುಖವಾದ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲೀ ಬಹಳ ಯೋಜಿತವಾದ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲ ಜನತೆಗೆ ದೊರೆಯುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು, ಆದರೆ, ಈಗ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರಿಗೆ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ದಿವಾಕರ್.—ಕಾಲು ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಾಲುಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ನೀಡುವರೆ ? ಅಲ್ಲದೆ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಾಲು ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆ ಯಾಗಿದೆಯೇ ? ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ನೀಡುವರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ.—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆದರೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಮಾರ್ಷಲ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ